

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Elisabet Rex
0521-60 54 60

Beslut
2006-12-18

Diarienummer
511-83178-2002

Sida
1(9)

Enligt sändlista

Beslut om bildande av naturreservatet Klovsten i Dals-Eds kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för Länsstyrelsens beslut
Upplysningar
Ersättningstalan
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Besvärshänvisning O4:1
Bilaga 6. Sändlista

Administrativa uppgifter

Namn:	Naturreservatet Klovsten
RegDOS ID	2005549
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Dals-Eds kommun
Ungefärlig mittpunkt	128408 – 655153
Fastigheter och ägare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Areal (ha):	108 ha
Förvaltare:	Västkuststiftelsen
Naturgeografisk region:	Dalslands kuperade skogslandskap
Objektskategori:	Barr-naturskog nedan gränsen för fjällnära område
IUCN-kategori:	Strikt naturreseptat

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Klovsten.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen i bilaga 3. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m..

Länsstyrelsen utser Västkoststiftelsen som förvaltare av naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m..

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- Bevara ett stort sammanhängande område av äldre barrskog med relativt stort inslag av lövträd.
- Bevara och utveckla områdets naturskogsqualiteter.
- Bevara lövrika miljöer med stor andel gammal asp och björk.
- Bevara områdets värdefulla flora och fauna, speciellt arter med krav på större arealer gammal barrskog (till exempel tjäder och tretåig hackspett), arter knutna till grov död ved (till exempel vedtrappmossa, grön sköldmossa, veckticka och kandelabersvamp) och arter knutna till gamla lövträd (till exempel blylav, västlig njurlav, skrovellav, aspgelelav och asphättemossa).
- Utveckla områdets flora och fauna av rödlistade arter knutna till gamla barrträd och död barrved.

Syftet ska tryggas genom att:

- Området skyddas mot skogsavverkning och annan exploatering.
- Barrskogen lämnas huvudsakligen för fri utveckling, men naturvårdsbränning kan bli aktuell.
- Värdefulla lövrika miljöer vårdas genom riktade skötselåtgärder för att bevara befintliga grova lövträd och dess värdefulla moss- och lavflora, samt för att trygga uppkomsten av nya grova lövträd.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet.
Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken).

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Uppföra mast, antenn, torn eller liknande.
3. Anlägga väg eller parkeringsplats.
4. Anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
5. Anordna upplag eller bedriva täkt i någon form.
6. Spränga, borra, schakta, tippa eller fylla ut med massor.
7. Dika, dämma, valla in, avleda vatten eller utföra annan åtgärd som kan påverka områdets hydrologiska förhållande.
8. Avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd.
9. Ta bort, skada eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
10. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
11. Framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällt vilt med så kallad älgdragare eller motsvarande. Markskador ska då undvikas.
12. Bedriva jakt på fågel.
13. Plantera in för trakten främmande djur- eller växtart.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- Förbudet mot åtgärder som kan påverka områdets hydrologi enligt punkt 7 ska inte utgöra hinder för rivning av bäverdammar. Tillåtligheten för rivning av bäverdammar regleras i jaktlagstiftningen.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken).

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas.

1. Utmärkning av naturreservatet i terrängen.
2. Uppsättande av informationstavla på plats som framgår av beslutskartan.
3. Utförande av skötselåtgärder såsom röjning kring grova lövträd, röjning av ung gran på hyggen och naturvårdsbränning.
4. Undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I den till detta beslut hörande skötselplanen (bilaga 3) framgår i detalj var anordningar ska utföras och åtgärder vidtas.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 §).

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och ikullfallna träd och buskar.
2. Gräva upp kärlväxter, samla in mossor, lavar, insekter och svampar, med undantag för bär och matsvamp för eget bruk.
3. Störa djurlivet.
4. Medföra okopplad hund med undantag vid jakt med drivande/stötande hund och vid eftersök.
5. Sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte när förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.

Beskrivning av naturreservatet

Reservatet utgörs främst av äldre gran- och tallskog på mager och kuperad mark. Mosaikartat förekommer fuktiga, granskogsklädda dalgångar, lavklädda hållmarker och mindre sumpskogar och myrmarker. Området fungerar som en refug i ett i övrigt av skogsbruk påverkat landskap och har stor betydelse för arealkrävande arter som till exempel tjäder och tretåig hackspett. Inslaget av lövträd, mestadels björk och asp, är relativt stort. Skogen är till stor del naturskogsartad och hyser ett rikt djur- och växtliv med många signalarter och rödlistade arter, främst lavar och mossor. Död ved förekommer sparsamt till ganska rikligt i hela området. I naturreservatet finns tre gamla gårds- och torplämningar kring vilka det finns gott om grova aspar med rik moss- och lavflora. Det finns inga registrerade fornlämningar inom naturreservatet. Området nyttjas endast i liten omfattning för friluftsliv.

Planeringsbakgrund

Reservatet ligger inom det område väster och öster om Stora Le som i kommunens översiktsplan pekas ut som stort, opåverkat område.

Två områden (ett i östra och ett i västra delen) har av Skogsstyrelsen utpekats som nyckelbiotoper. I västra delen av området finns ett flertal utpekade sumpskogar.

Vid sjöarna Klovstentjärnet och Trestickan gäller strandskydd (100 m) enligt 7 kap 13 § miljöbalken.

Ärendets handläggning

Reservatsarbetet initierades hösten 2002 då Skogsstyrelsen mottog två avverkningsanmälningar inom området och därefter tog kontakt med Länsstyrelsen. Tidigare hade Länsstyrelsen mottagit en inventering av området som ett "förslag till framtida skogsreservat" av Naturskyddsföreningen i Norra Älvsborg. De utpekade nyckelbiotoperna och sumpskogarna i området visa-

de också på höga naturvärden. Länsstyrelsen beställde en naturvärdesinventering som skulle omfatta hela det aktuella området. Inventeringen utfördes av Lars Munther, Svefa, under sommaren 2003. Denna inventering tillsammans med de äldre uppgifterna visade på så höga naturvärden att Länsstyrelsen bedömde det som mycket angeläget att bevara områdets naturkvaliteter. Länsstyrelsen har i tidigt skede haft samråd angående bildning av naturreservatet med bland annat berörda markägare och Skogsstyrelsen.

På Länsstyrelsens uppdrag har:

- Lantmäteriet under 2004 utfört inmätning av området samt en fullständig sakägarutredning.
- Forum Fastighetsekonomi AB under 2004 utfört värdering av intrångets storlek på berörda fastigheter.
- Svensk Fastighetsvärdering (Svefa) under 2005 inlett förhandlingar med berörda markägare. För de privata markägarna har avtal träffats om intrångsersättning. Vid tidpunkten för beslutet var dock inte förhandlingen med Karlstads stift klar. Förhandling om intrångsersättning för parkeringsplatsen var inte heller slutförd vid tidpunkten för beslutet.

Berörda mark- och sakägare har förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan. Karlstad stift, egendomsförvaltningen, har en positiv inställning till syftet med bildandet av naturreservatet. I övrigt har inga yttranden inkommit.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Dals-Eds kommun, Skogsstyrelsen och Sveriges geologiska undersökningar. Naturvårdsverket har inte fått förslaget på remiss i enlighet med verkets skrivelse 2002-01-30, dnr 312-1065-02 No. Dals-Eds kommun lämnar synpunkter på Länsstyrelsens arbetssätt vid reservatsbildning, bland annat på val av skyddsform och på lokal förankring där kommunen önskar tidig information om områden som kan vara aktuella för reservatsbildning. Kommunen påpekar också att Klovsten är ett namn på ytterligare en sjö i kommunen och anser att namnet därför inte är lämpligt. Flera olika förslag till namn på reservatet har diskuterats och Klovsten har varit det förslag som Länsstyrelsen ansett passat bäst för merparten av de berörda. SGU meddelar att de saknar detaljgeologi för området och avstår från att yttra sig.

Västkuststiftelsen, Räddningstjänsten i Dals-Ed, LRF Väst, Naturskyddsföreningarna i Norra Älvsborg och Edsbygden, Dalslands botaniska förening, Dalslands ornitologiska förening och Dals-Eds hembygdsförening har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande. Inga yttranden har inkommit.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Stora sammanhängande områden med gammal barrskog och lång skoglig kontinuitet är ovanliga i denna region. Därför fyller området kring Klovsten

en viktig funktion för arealkrävande barrskogsarter som till exempel tjäder och tretåig hackspett. Barrskogens naturskogskvaliteter, bland annat i form av stor åldersspridning och bitvis gott om stående och liggande död ved, ger också området en särställning i regionen. Området fungerar som livsmiljö för en rad rödlistade arter, signalarter och regionalt sällsynta arter, som alla är beroende av större naturskogsartade barrskogar för sin fortlevnad. Området hyser dessutom en hög andel lövträd, vilka till stora delar uppkommit som en följd av mänsklig verksamhet. Utmärkande är främst den stora förekomsten av asp i olika åldrar. Aspen är en nyckelart för många fåglar, insekter och kryptogamer och inom området finns på lövträden en särskilt värdefull moss- och lavflora med tydlig västlig/oceanisk prägel. Området ligger strax intill en prioriterad trakt inom åtgärdsprogrammet för vitryggig hackspett. De lövrika partierna inom området bedöms vara gynnsamma för vitryggig hackspett och enligt äldre uppgifter har arten tidigare förekommit i området.

De främsta förutsättningarna för att områdets naturvärden ska kunna bevaras och utvecklas är att barrskogen i huvudsak lämnas till fri utveckling och att mer lövrika områden sköts genom naturvårdsinriktad röjning och gallring.

Miljömål

Naturreseptatet utgör ett led i arbetet med att uppnå det av riksdagen antagna miljömålet för skyddsvärd skogsmark enligt Levande skogar delmål 12.1.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreseptatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreseptat. Föreskrifterna är anpassade till naturreseptatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreseptatbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreseptatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med reservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreseptatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Gagnvirke

Alla virkessortiment inklusive grenar och toppar (GROT) som tas ut ur området med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller reservatsförvaltaren.

Insektsangrepp

Eftersom området till största delen ska utvecklas fritt ska vindfällan eller på annat sätt skadad skog i huvudsak lämnas utan åtgärd. Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen kommer efter reservatsbildningen att vara statens ansvar.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är till exempel följande:

- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförordningen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Västkoststiftelsen. Förvaltningen ska ske i samverkan med Länsstyrelsen, Dals-Eds kommun och berörda markägare.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap 13 § miljöbalken lämnas in till Miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningarna Dalslänningen, Nya Wermlands-Tidningen och Bohuslänningen.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i författningssamlingen och gäller omedelbart även om de överklagas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4:1.

I detta ärende har länsöverdirektör Göran Bengtsson beslutat. Naturvårds-
handläggare Elisabet Rex har varit föredragande. I handläggningen har ock-
så deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg, antikvarie Susanne Axelsson,
arkitekt Gunnar Wockatz och länsjurist Erland Josefson.

Göran Bengtsson

Elisabet Rex